

**Élőhely megőrzés, fajmegőrzés céljából történő
közvetlen beavatkozás a
Be-Natur projekt keretében**

Pécseli Péter
szakaszmérnök
Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság
Balatoni Vízügyi Kirendeltsége
bvk@kdtvizig.hu

Természetvédelem jelentősége a Balaton Régióban
2014. január 16.
Tihany, MTA Ökológiai Kutatóközpont, Balatoni Limnológiai Intézet

Natura 2000 területen tervezett közvetlen beavatkozás:

- 1. Terület: Balatonederics, 0146/5 hrsz**
  - Területtisztítás és gépi kaszálás
  - Három db 50 m²-es területen 30 cm-es föld mélyítés, föld elszállítás
  - Fotódokumentáció, jegyzőkönyv, valamint írásos feljegyzés az elvégzett munkákról
- 2. Terület: Szigliget, 0184 (alrészletekkel) és 0182 (alrészletekkel)**
  - Területtisztítás és gépi kaszálás
  - Fotódokumentáció, jegyzőkönyv, valamint írásos feljegyzés az elvégzett munkákról

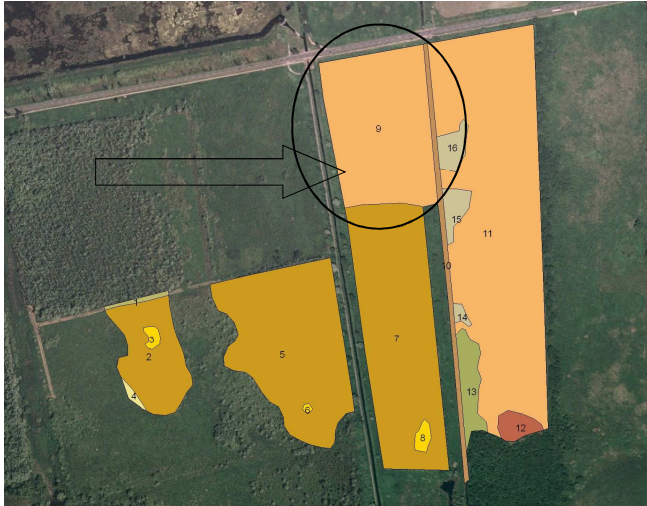
Összefoglaló készítése
Angol és magyar nyelven 10-10 oldal terjedelmű összefoglaló készítése a nemzetközi projekt-team számára a közvetlen beavatkozás megvalósításáról.

Természetvédelem jelentősége a Balaton Régióban
2014. január 16.
Tihany, MTA Ökológiai Kutatóközpont, Balatoni Limnológiai Intézet

BeNatur

1. Terület: Balatonederics, 0146/5 hrsz

Természetvédelem jelentősége a Balaton Régióban
2014. január 16.
Tihany, MTA Ökológiai Kutatóközpont, Balatoni Limnológiai Intézet

SOUTH EAST EUROPE
jointly for our common future

EUROPEAN UNION
Programme co-funded by the EUROPEAN UNION

BeNatur

1. Terület: Balatonederics, 0146/5 hrsz

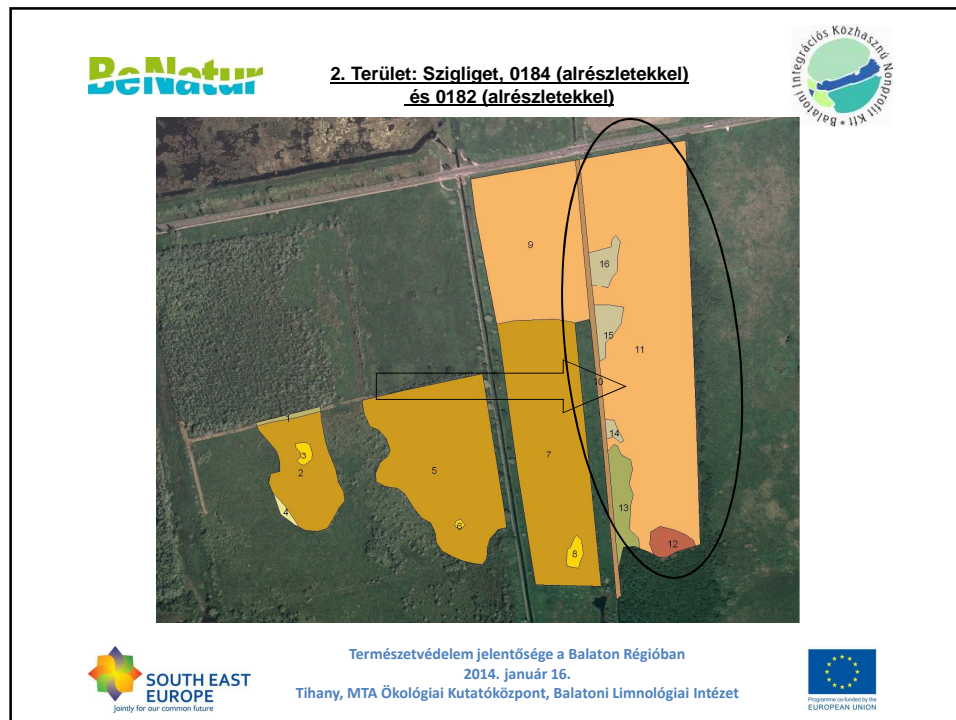
Ss z.	Á- NER	Leírás
9	OC x OD x P2a	elcserjésedett, elgyomosodott jellegűen üde sásos gyep: B – <i>Fragula alnus</i> (kutyabenge), <i>Fraxinus excelsior</i> (kőris), <i>Salix cinerea</i> (fűz), <i>Alnus glutinosa</i> (éger), <i>Calystegia sepium</i> (sővényiszulák-kúszó), <i>Solanum dulcamara</i> (csucsor), <i>Humulus lupulus</i> (komló), C – <i>Solidago gigantea</i> (magas aranyvessző), <i>Phragmites australis</i> (nád), <i>Carex gracilis</i> (sás), <i>Carex acutiformis</i> , <i>Lycopus europaeus</i> , <i>Lythrum salicaria</i> , <i>Mentha aquatica</i> , <i>Calystegia sepium</i> , <i>Solanum dulcamara</i> , <i>Symphytum tuberosum</i> , <i>Lysimachia vulgaris</i> , <i>Eupatorium cannabinum</i> , <i>Cirsium</i> spp., <i>Galium palustre</i> , <i>Potentilla reptans</i>

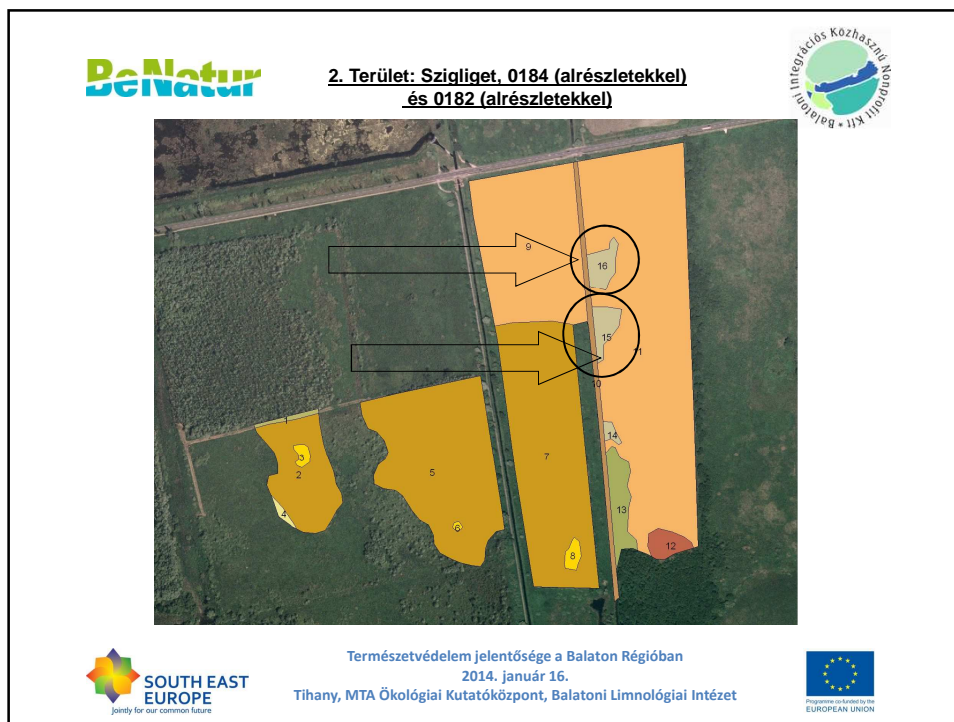
Természetvédelem jelentősége a Balaton Régióban
2014. január 16.
Tihany, MTA Ökológiai Kutatóközpont, Balatoni Limnológiai Intézet

SOUTH EAST EUROPE
jointly for our common future

EUROPEAN UNION
Programme co-funded by the EUROPEAN UNION

BeNatura

2. Terület: Szigliget, 0184 (alrészletekkel) és 0182 (alrészletekkel)

Ss z.	A- NER	Leírás
12	B1 x B5 x P2a	eltérjedésedett, jellegtelen üde nádas-sásos: B – Salix cinerea, Calystegia sepium, Solanum dulcamara, Humulus lupulus, C – Phragmites australis, Carex gracilis, Carex acutiformis, Lycopodium europaeus, Lythrum salicaria, Mentha aquatica, Calystegia sepium, Solanum dulcamara, Symphytum tuberosum, Lysimachia vulgaris, Eupatorium cannabinum, Solidago gigantea
13	RC x RB x P2a	véltelen spontán eredetű vegyes korú puhafaliget-keményfaliget-cserje komplex: A – Fraxinus excelsior, Alnus glutinosa, B – Fraxinus excelsior, Salix cinerea, Frangula alnus, Alnus glutinosa, Humulus lupulus, C – Solidago gigantea, Phragmites australis, Carex gracilis, Carex acutiformis, Lycopodium europaeus, Lythrum salicaria, Solanum dulcamara, Rubus caesius, Eupatorium cannabinum, Deschampsia caespitosa, Frangula alnus
14	RA x P2a	keményfás, ligetes megjelenésű facsoport-cserje komplex: A – Fraxinus excelsior, Alnus glutinosa, B – Fraxinus excelsior, Frangula alnus, Humulus lupulus, C – Solidago gigantea, Phragmites australis, Carex gracilis, Carex acutiformis, Lycopodium europaeus, Lythrum salicaria, Solanum dulcamara, Rubus caesius, Eupatorium cannabinum, Deschampsia caespitosa, Frangula alnus, Potentilla reptans
15	RA x P2a	keményfás, ligetes megjelenésű facsoport-cserje komplex: A – Fraxinus excelsior (kőris), Alnus glutinosa (éger), B – Fraxinus excelsior (kőris), Frangula alnus (kutyabenge), Humulus lupulus (komló), C – Solidago gigantea (aranyvessző), Phragmites australis (nád), Carex gracilis, Carex acutiformis, Lycopodium europaeus, Lythrum salicaria, Solanum dulcamara, Rubus caesius, Eupatorium cannabinum, Deschampsia caespitosa, Frangula alnus, Potentilla reptans
16	RA x P2a	keményfás, ligetes megjelenésű facsoport-cserje komplex: A – Fraxinus excelsior (kőris), Alnus glutinosa (éger), B – Fraxinus excelsior (kőris), Frangula alnus (kutyabenge), Humulus lupulus (komló), C – Solidago gigantea (aranyvessző), Phragmites australis (nád), Carex gracilis, Carex acutiformis, Lycopodium europaeus, Lythrum salicaria, Solanum dulcamara, Rubus caesius, Eupatorium cannabinum, Deschampsia caespitosa, Frangula alnus, Potentilla reptans

Természeti védelem jelentősége a Balaton Régióban
2014. január 16.
Tihany, MTA Ökológiai Kutatóközpont, Balatoni Limnológiai Intézet

SOUTH EAST EUROPE
jointly for our common future

EUROPEAN UNION
Programme co-funded by the EUROPEAN UNION

**SOUTH EAST
EUROPE**
jointly for our common future

Természetvédelem jelentősége a Balaton Régióban
2014. január 16.
Tihany, MTA Ökológiai Kutatóközpont, Balatoni Limnológiai Intézet

Programme co-funded by the
EUROPEAN UNION

1. Terület: Balatonederics. 0146/5 hrsz

**SOUTH EAST
EUROPE**
jointly for our common future

Természetvédelem jelentősége a Balaton Régióban
2014. január 16.
Tihany, MTA Ökológiai Kutatóközpont, Balatoni Limnológiai Intézet

Programme co-funded by the
EUROPEAN UNION

BeNatur

1. Terület: Balatonederics, 0146/5 hrsz

Természetvédelem jelentősége a Balaton Régióban
2014. január 16.
Tihany, MTA Ökológiai Kutatóközpont, Balatoni Limnológiai Intézet

BeNatur

2. Terület: Szigliget, 0184 (alrészletekkel) és 0182 (alrészletekkel)

Természetvédelem jelentősége a Balaton Régióban
2014. január 16.
Tihany, MTA Ökológiai Kutatóközpont, Balatoni Limnológiai Intézet

Gyepek kezelése:

- sokféle gyepter – sokféle kezelés
- legtöbb gyepter extenzív gazdálkodás eredménye - fenntartani
- történet fontos!

Természetvédelem jelentősége a Balaton Régióban
2014. január 16.
Tihany, MTA Ökológiai Kutatóközpont, Balatoni Limnológiai Intézet

Gyepeket fenyegető veszélyek:

- cserjésedés, beerdősülés
- invazív fajok
- szántás, gyümölcsös telepítés, erdősítés
- égetés
- kemikáliák
- túllegeltetés/alullegeltetés
- trágyázás
- túlkaszálás, széna otthagadás
- közlekedés, sport, idegenforgalom
- szeméttlerakás
- szárazodás
- vízrendezés
- környező erdők kiirtása

Természetvédelem jelentősége a Balaton Régióban
2014. január 16.
Tihany, MTA Ökológiai Kutatóközpont, Balatoni Limnológiai Intézet

A Natura 2000 gyepterületek földhasználati előírásai (269/2007. (X. 18.) Korm. rend.):

- gyepterületeket legeltetéssel, kaszálással kell hasznosítani
- csak szarvasmarha, juh, kecske, szamár, ló és bivaly
- gyepterület túllegeltetése tilos
- gyepfelszín maradandó károsítása tilos
- trágya kiszórása tilos
- terület 5-10%-át kaszátlanul kell hagyni (forgóban)
- belvíz elvezetése és a gyepterület öntözése tilos
- napnyugtától napkeltéig a gépi munkavégzés tilos

Természetvédelem jelentősége a Balaton Régióban
2014. január 16.
Tihany, MTA Ökológiai Kutatóközpont, Balatoni Limnológiai Intézet

A Natura 2000 gyepterületek földhasználati előírásai (269/2007. (X. 18.) Korm. rend.):

- felügyelőség/ (fő) jegyző engedélye szükséges:
  - a) a nád irtásához,
  - b) október 31. - április 23. legeltetéshez
- kiszorításos kaszálási módszert kell alkalmazni
- kaszálás során vadriasztó lánc használata kötelező
- inváziós növényfajok megtelepedését és terjedését meg kell akadályozni
- kaszálás tervezett időpontját legalább 5 munkanappal írásban be kell jelentenie NPInak
- széna tárolása a kaszálást követő 30 napon túl tilos

Természetvédelem jelentősége a Balaton Régióban
2014. január 16.
Tihany, MTA Ökológiai Kutatóközpont, Balatoni Limnológiai Intézet

Milyen módon kell kaszálni?

- A madarak (haris, fogoly, fácán) és vadak (nyúl, őz) védelmének érdekében fontos, hogy a táblákat belülről kifelé haladva kaszáljuk. Ezzel a vadakat nem szorítjuk be, hanem kifelé hajtjuk, és így elkerüljük, hogy a kasza áldozatává váljanak.
- Szintén a fűben megbúvó vadak védelmének érdekében fontos a vadriasztó lánc használata. Ez a traktor elejére szerelt rúdból és arról lecsüngő láncokból áll, amelyek a kasza előtt felriasztják a fűben lapuló vadakat.
- Szintén fontos a kaszálás után fennmaradó tarló magassága. Legalább 10 cm magas tarló javasolt a réteken, mivel ez kedvez a talajfelszínen élő rovaroknak és mérsékli a talaj kiszáradását is. A 10 cm-es tarló a leggyakrabban használt dobkaszkák esetében a kasza kiskókú hátradöntésével érhető el.

SOUTH EAST
EUROPE
Jointly for our common future

Természetvédelem jelentősége a Balaton Régióban

2014. január 16.

Tihany, MTA Ökológiai Kutatóközpont, Balatoni Limnológiai Intézet

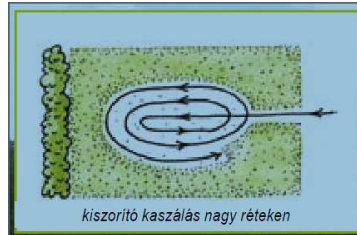

Programme co-funded by the
EUROPEAN UNION

Milyen módon kell kaszálni?

KISZORÍTÓ KASZÁLÁS!!!

SOUTH EAST
EUROPE
Jointly for our common future

Természetvédelem jelentősége a Balaton Régióban

2014. január 16.

Tihany, MTA Ökológiai Kutatóközpont, Balatoni Limnológiai Intézet

Programme co-funded by the
EUROPEAN UNION

Milyen módon kell kaszálni?

VADRIASZTÓ LÁNC!!!

Természetvédelem jelentősége a Balaton Régióban
2014. január 16.
Tihany, MTA Ökológiai Kutatóközpont, Balatoni Limnológiai Intézet

Korongos kasza:

- A korongos vagy tárcsás kasza egy alulhajtott vágószerkezet, amelynél a vontató kardánmeghajtóján keresztül a meghajtást a gerincbe szerelt, fogaskerekes hajtómű biztosítja.
- Egy csővázra húzható kötény véd az esetleges balesetet okozó kirepülő kövek ellen.

Természetvédelem jelentősége a Balaton Régióban
2014. január 16.
Tihany, MTA Ökológiai Kutatóközpont, Balatoni Limnológiai Intézet

Munka közben 1.

**SOUTH EAST
EUROPE**
jointly for our common future

Természetvédelem jelentősége a Balaton Régióban
2014. január 16.
Tihany, MTA Ökológiai Kutatóközpont, Balatoni Limnológiai Intézet

Programme co-funded by the
EUROPEAN UNION

Munka közben 2.

**SOUTH EAST
EUROPE**
jointly for our common future

Természetvédelem jelentősége a Balaton Régióban
2014. január 16.
Tihany, MTA Ökológiai Kutatóközpont, Balatoni Limnológiai Intézet

Programme co-funded by the
EUROPEAN UNION

Munka közben 3.

**SOUTH EAST
EUROPE**
jointly for our common future

Természetvédelem jelentősége a Balaton Régióban
2014. január 16.
Tihany, MTA Ökológiai Kutatóközpont, Balatoni Limnológiai Intézet

Programme co-funded by the
EUROPEAN UNION

Elkészült állapot 1.

**SOUTH EAST
EUROPE**
jointly for our common future

Természetvédelem jelentősége a Balaton Régióban
2014. január 16.
Tihany, MTA Ökológiai Kutatóközpont, Balatoni Limnológiai Intézet

Programme co-funded by the
EUROPEAN UNION

Elkészült állapot 2.

**SOUTH EAST
EUROPE**
jointly for our common future

Természetvédelem jelentősége a Balaton Régióban
2014. január 16.
Tihany, MTA Ökológiai Kutatóközpont, Balatoni Limnológiai Intézet

Programme co-funded by the
EUROPEAN UNION

Elkészült állapot 3.

**SOUTH EAST
EUROPE**
jointly for our common future

Természetvédelem jelentősége a Balaton Régióban
2014. január 16.
Tihany, MTA Ökológiai Kutatóközpont, Balatoni Limnológiai Intézet

Programme co-funded by the
EUROPEAN UNION

Összefoglalás

- Egy természeti értékekben gazdag gyepterület kezelése során meghatározó jelentőségű a munkát végző személyzet ismeretanyaga és viszonyulása az ottani élővilághoz, mivel szinte minden intézkedés ebből indul ki.
- Az első és legfontosabb megállapítás, hogy a késői időpontban (június vége-július) végzett kaszálás az állatvilág szempontjából az egyik legjobb védelem. Ezzel a módszerrel a speciális ökológiai igényű, vagy későn költő, szaporodó fajok számára is kedvezőbb helyzetet teremtünk. Ez alól szinte csak az esetleg rendellenes időben fészkelő madár párok (sarjúköltés) másodköltése a kivétel.
- A kaszálás során a traktorokra szerelt láncfüggönyös vadriasztó alkalmazásának hatására a traktorokból észlelt állatok minimális mértékben pusztultak el.
- A csak nappal végzett kaszálás során alkalmazott módszerek közül a térbeli menet és a munkaszervezés szempontjából a folyamatos, és több géppel egyszerre, egy helyen végzett kiszorító (folyamatos zavarást jelentő) módszer előnyös, a megtervezett térbeli mintázatú, véglegesen meghagyott búvósávok alkalmazásával.
- A kaszátípusok vizsgálatánál kijelenthetjük, hogy egy természetvédelmi területen alkalmazott kasza maximum 3 m lehet, és tilos a szársértős kasza alkalmazása, hiszen ebben az esetben a vizsgálat során tett megállapításokból semmi sem igaz. A szársértős kasza a belekerült összes élőlényt a növényzettel együtt összeroppantja.
- A hagyományos módszerekkel, rossz időpontban, éjjel, vadriasztó és odafigyelés nélkül, helytelen munkaszervezéssel, rosszul beállított kaszával végzett kaszálás egy gazdag gyepterület élővilágát rendkívüli mértékben károsítja. E szempontból a legkárosabb egy rosszul beállított dobkasza, mely után a gyorsabb száradás érdekében még a rendeket szét is dobják.

Természetvédelem jelentősége a Balaton Régióban
2014. január 16.
Tihany, MTA Ökológiai Kutatóközpont, Balatoni Limnológiai Intézet

Köszönöm a megtisztelő figyelmet!

Természetvédelem jelentősége a Balaton Régióban
2014. január 16.
Tihany, MTA Ökológiai Kutatóközpont, Balatoni Limnológiai Intézet

